

Е.Л. Малиновский

ЩЕДРО СЕЮЩИЙ ЩЕДРО ПОЖНЕТ

**Методические рекомендации
по теопсихологии семейного воспитания**

Барановичи 2000

УДК 37.018.1 (07)

ББК 88.8

М 19

Рецензенты: декан факультета психологии Академии последипломного образования, кандидат психологических наук, доцент В.А. Дичук; учитель истории и религиоведения СШ № 10 г. Барановичи Г.И. Коктыш

М 19 Щедро сеющий щедро пожнет. Методические рекомендации по теопсихологии семейного воспитания. – Барановичи: БГВПК, 2000. – 64 с.

ISBN 985-6616-38-7

В пособии отражен религиозно-психологический аспект семейного воспитания. Личность жены, мужа, сына, дочери необходимым образом включает в себя не только научные и культурные компоненты бытия, но и конфессиональный способ его устройства. Гомотеозис как способ такого устройства служит, по мнению автора, теопсихологическим методом совершенствования познавательных, эмоциональных, поведенческих и генетических компонентов семьи.

Рекомендации предназначены научным коллективам, учителям школ, организаторам внеклассной работы, методистам по семейному воспитанию, родителям, школьникам.

ISBN 985-6616-38-7

УДК 37.018.1 (07)

ББК 88.8

© Барановичский государственный высший педагогический колледж, 2000

СОДЕРЖАНИЕ

Предисловие.....	3
Гомотеозис воспитания.....	4
Христианская семья – чудо-цивилизации.....	5
Семья и радостная жертва.....	13
К свободе от властей и страстей.....	16
Безвластие и несчастье.....	18
Щедро сеющий щедро пожнет.....	22
Вифлеем –2000 в экологию семьи.....	25
Семейная трапеза экумены.....	28
Прафесія: маці.....	30
Прафесія: айцец.....	33
Вяртанне да сябе.....	36
Інтралог.....	40
У сямы не без нарцыса.....	44
Любовь не раздражает я.....	47
Розарий в психическом развитии ребенка	50
Знак креста в семейной психокоррекции	53
Богомладенчество личности в материнском лоне Христовой Церкви.....	56
Заклучение.....	61
Літэратура.....	62

ПРАФЕСІЯ: АЙЦЕЦ

Канец гэтага веку быў адзначаны беспрэцэдэнтным распадам аўтарытэтаў, у тым ліку аўтарытэтаў прафесій. Яшчэ 30 – 40 гадоў таму званні «інжынер», «урач», «касманаўт», «настаўнік», «рабочы» ацэньваліся як псіхалагічная перспектыва дабрабыту дзіцяці, якое адказвае на пытанне: «Кім хочаш стаць?» Дзеля ж псіхалагічнай рэтраспектывы яго дабрабыту ставілася пытанне: «Хто твой бацька?», маючы на ўвазе яго пасаду. Сёння становішча дакладна змянілася: тое каб зусім знікла зацікаўленасць прафесіяй галавы сямейства, але гэтая зацікаўленасць стала больш прадвечна падпарадкоўвацца

проблеме самага яго існавання. Ва ўмовах сучаснай школы вышэй згаданае пытанне да дзіцяці можа стаць некарэктным, што вымушае больш дыферэнцыраваны да яго падыход з дапамогай пытання: «З кім жывеш?».

Негенетычнае, неспадчыннае, і, ў гэтай сувязі, выпадковае стаўленне да сямейнага выхавання адзначана характарам Гожыга прароцтва аб апошнім часе, у якім бацька будзе супраць сына, а сын супраць бацькі [пар. Лк 12,53].

Таму хаатычны пошук сынам сваёй прыналежнасці да жонцы прасякнуты часцей за ўсё яго вонкавымі абставінамі. Цяго тэма быцця прафесіі, дык ёсць назіранні таго, што большасць хлопчыкаў маюць аб яе моцы, а дзяўчынкі – аб прыгажосці. Гэтая тэндэнцыя існуе нават у духоўна-прафесійным пошуку падлеткаў. Так, адзін хлопчык на пытанне «чаму ты хочаш стаць святаром?» адказаў «Каб крулёваць!» (валадарыць). Дзяўчынка, якая марыла аб мастацтве, усклікнула: «Ах, няма прыгажэйшага адзення, чым габі!» (мінакая вопратка). Моц і прыгажосць ёсць адметныя рысы жонцы, але, будучы вынікам, а не прычынай, яны патрабуюць пастаяннага духоўнага сілкавання за кошт ахвяраванай любові і адважнай святасці. Гэтыя ж апошнія першапачаткова не маюць дэманстрацыі ні прываблівай знешнасці, ні пераканаўчай моцы, «бо сіна Маіх ў слабасці завяршаецца» [2 Кар 12,9].

Маё атэістычнае дзяцінства амаль не мела дачынення да Царквы, таму ўзніклі ў далечыні ад яе сюжэтна-ролевыя матывы паводзін мелі неаднародны, выпадковы, прафесійна мінучы характар. Але і ў гэтых прафесійных абставінах быцця нябачна і праведзенцыйна прасунучага духоўна-прафесійнага наканаванасць жыцця, якая выражала рысы, я плясся ва ўстойлівай мары «быць добрым мужам і айцом». Безаўважнасць асабістай любові ад спецыфічнага захаплення разнастайнымі ролямі атэістычнага грамадства стала сур'ёзнай умовай дзеля пачыцця рэальнасці ў шлюбе як адзіным вартым уцягнення за сабе жыцця. Тады я яшчэ не мог сабе ўявіць другога і апошняга пачыцця – гэта святарскае пакліканне.

Каб стаць прафесіяналам творчай галіны Духа, трэба першапачаткова сур'ёзна вызначыцца ў шлюбе, альбо свядома ахвяраваць яго дзеля гэтай галіны. Гэта азначае, што нельга ставіцца да шлюбу як да гульні, выканання ролі, таму што такое выкананне неўзабаве робіцца цеплахалодным рамяством, несумяшчальным з высновай Духа: «ведаю твае дзеі: ты не халодны, не гарачы: о, калі б ты быў халодны альбо гарачы! Але як што ты цёплы, дык выкіну цябе з вуснаў Маіх» [пар. Адкр 3,15]. Таму Царква прапануе толькі два

спосабы ратавання: манаства і шлюб як мучаніцкі подзвіг. І ў першым, і ў другім выпадку чалавек ахвяруе. Адае сябе самага дзеля дзяцей Божых, таму і варты высокага звання – АЙЦЕЦ. Падкрэслім дадзенае вызначэнне: сапраўды айцец толькі той, хто ставіцца да народжаных дзяцей не як да сваіх, уласных, але як да статку Божага. Менавіта гэты сэнс трэба ўкладваць у разуменне такога верша Евангелія: «няма нікога, хто, пакінуўшы дом, ці бацькоў, ці жонку, ці дзяцей, ці братоў, ці сёстраў дзеля Царства Божага, не атрымаў бы шмат большай гэты час, а ў век будучы – жыццё вечнае» [Лк 18,29-30]. Калі слова Божае паказвае на «гэты час», дык неадкладна трэба звычайнаму бацьку перамяніцца ў надзвычайнага айца.

Няма нічога цяжэй, як няма нічога лягчэй (у залежнасці ад «халоднасці» альбо «гарчасці») гэтага перамянення ў свеце, дзе ўжо з дзяцінства будучы бацька асуджаны на рабскую працу найміта сістэмы безгаспадарнасці. А ці можа раб альбо найміт марыць аб сапраўдным узнёслым каханні? Яго дзеці нараджаюцца ад выпадка. Што азначае справа перамянення бацькі ў айца, як і ж паміж імі розніца? Відавочна, што слова «бацька» паходзіць ад караня «бац», «бат», які азначае «удар, палка» (батор). Парэны, ад гэтага караня паходзяць і такія словы, як «батрак», «бацкі» – сімвал бацькоўства. У істоце сваёй гэтая этымалогія не сумнеюа адпавядае паганскай матывацыі назваў з іх натуральна-факічным адценнем. Таму мы не можам ужываць у нашай мове нерэлевантныя спалучэнні слоў «бацька» і «Бог». Разам з тым тэрмін «айцец» змяшчае ў сабе выразна духоўную выяву. Так, у імях будызму фонамарфема «Ай» азначае гармонію, прывулак, іерогліфам якога з'яўляецца пагада, дом. У той жа час, слова «іёс» мае сувязь з грэцкім «oikos», якое таксама азначае «дом», што, ў сваю чаргу, спалучаецца з Domine – Госпад, Уладар. Калі ж Бог стварыў мужчыну і жанчыну, дык заповедаў ім: «плодзіцеся і множцеся, і напуўняйце зямлю, і валадарствуйце над ёй» [Быц 1,28].

Валадарства – гэта ўнікальная прафесія, што патрабуе адданасці. Слову і вартасці справы домабудаўніцтва як выхавання і асветы дзяцей. Сам тэрмін «прафесія» зноў-такі мае сэнс настаўлення. Таму слоўніцкае і верніцкае настаўленне айца ёсць спадчынная наканаванасць сына. «Не айцоўскім багаццем жыць сыну, - кажа народная мудрасць, - але айцоўскім розумам». Маём досвед, што дзіця атрымвае ў спадчыну розум ад айца, а здароўе ад маці. Таму радавод Езуса Хрыста пачынаецца не з жонкі, але з мужа: «Аўрам нарадзіў Ісаака, Ісаак нарадзіў Якава...» [Мц 1,2].

Дасканалая прычына нараджэння дзіцяці – малітоўная думка аб ім айца. Пра Аўрама было сказана: «У Ісаку табе семя». Гэта азначае, што праз сына, прыгатаванага да ахвяры, ён зрабіўся айцом усёго цывілізаванага чалавецтва. Можна ўявіць сабе, што перажывіў Аўрам, ахвяруючы свайго сына на смерць – гэта ёсць сапраўднае мучаніцтва. Але калі яно сапраўднае, дык і прасветленае ўпэўненасцю у тым, што Бог мае сілу і з мёртвых уваскрасіць» [Габ 11,19]. Аўрам быў адзіны на зямлі, як і Адам, як і Ной, як і Хрыстос. Усё пачынаецца з адзінародства. Гэтак жа, як і Аўрам, сучасны айцец сям’і застаецца сам-насам з вонкавым светам Фараона, Галіафа і Ірода. Яму ніхто ў значнай меры не дапаможа, усё трэба рабіць самому, часам, нават ісці на кампраміс, на штатт шлюбнай гульні Аўрама з Фараонам. Адсюль першапачатковае сужонкаў і дружнасць іх прыбытку праз прафесійныя зносіны з вонкавым светам: «І Аўраму добра было дзеля Сары; і была ў яго дробная і буйная рогата, жывёла, і аслы, і рабы, і рабыні, і коні, і вярблюды» [Быц 12,16].

Гэта ёсць прыклад і спосаб дасягнення заможнасці «дзеля» шчаслівага кахання дваіх. Бо заможнасць мае адметны характар генетычнага падпарадкавання прафесійнасці і майстэрства мужнасці і сужэнству.

Шчасце і дабрабыт сям’і пачынаецца не з прафесійнай кемлівасці, на штатт «кляпы па прафесіі», але з прафесійнай годнасці айца-настаўніка як майстра слова, перад усім дакладнага выканаўцы слова Божага. Надас таямніцы хросту хросны айцец, выракаючыся сатаны з самага хроснага немаўлятка, павінен памятаць, якой сур’ёзнай адказнасці слоўніцтва адпавядае яго ўчынак. У часіны рэлігійнаму веру, гэта азначае, па сутнасці, абывакасць людзей да адкуплення і Крыжа Гасподняга, айцец хрысціянскай сям’і абавязан з усёмі стана часцю сведчыць Слова як праўдзівы пачатак шляхотнага роду. У гэтым выкарыстанні ён робіцца ўнікальным адказчыкам за новае супольнасць XXI стагоддзя.